

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 93/20
V Lucemburku dne 16. července 2020

Rozsudek ve věci C-610/18
AFMB a další v. Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank

Zaměstnavatelem řidičů nákladních vozidel vykonávajících závislou činnost v mezinárodní silniční dopravě je podnik, který těmto řidičům fakticky udílí pokyny, nese vůči nim mzdové břemeno a je skutečně oprávněn je propustit

Ve svém rozsudku AFMB a další (C-610/18), vyhlášeném dne 16. července 2020, velký senát Soudního dvora rozhodl, že zaměstnavatelem řidiče v mezinárodní silniční dopravě ve smyslu nařízení č. 1408/71¹ a nařízení č. 883/2004², je podnik, který tomuto řidiči v silniční dopravě ve skutečnosti udílí pokyny, který fakticky nese odpovídající mzdové břemeno a který je skutečně oprávněn jej propustit, a nikoli podnik, se kterým uvedený řidič v silniční dopravě uzavřel pracovní smlouvu a který je v této smlouvě formálně označen za jeho zaměstnavatele.

V původním řízení uzavřela AFMB Ltd, společnost se sídlem na Kypru, s dopravními společnostmi se sídlem v Nizozemsku dohody, na jejichž základě se za provizi zavázala zajistit správu nákladních vozidel těchto podniků na účet a riziko těchto podniků. AFMB také uzavřela pracovní smlouvy s řidiči v mezinárodní silniční dopravě s bydlištěm v Nizozemsku, podle nichž byla označena za jejich zaměstnavatele. Dotyční řidiči v silniční dopravě na účet uvedených dopravních společností vykonávali svou činnost ve dvou nebo více členských státech, někteří dokonce i v jednom či několika státech Evropského sdružení volného obchodu (ESVO).

AFMB a tito řidiči napadli rozhodnutí Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank (správní rada sociální pojišťovny, Nizozemsko) (dále jen „Svb“), podle kterých bylo prohlášeno, že se na tyto řidiče vztahují nizozemské právní předpisy v oblasti sociálního zabezpečení. Podle názoru SvB totiž pouze tyto dopravní společnosti se sídlem v Nizozemsku musí být kvalifikovány jako zaměstnavatelé těchto řidičů, takže se na ně vztahují nizozemské právní předpisy, zatímco AFMB a uvedení řidiči mají za to, že za zaměstnavatele musí být označena AFMB a že, jelikož má sídlo na Kypru, se na tyto řidiče vztahují kyperské právní předpisy.

V tomto kontextu předkládající soud, který zdůraznil rozhodující význam této otázky pro určení použitelných vnitrostátních právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení, požádal Soudní dvůr, aby objasnil, zda se mají za „zaměstnavatele“ dotyčných řidičů považovat dopravní společnosti, nebo AFMB. Podle nařízení č. 1048/71 a č. 883/2004 totiž osoby, jakými jsou dotčení řidiči, které vykonávají svou činnost ve dvou nebo více členských státech, přičemž nejsou zaměstnány převážně na území členského státu, ve kterém mají bydliště, podléhají v oblasti sociálního zabezpečení právním předpisům členského státu, na jehož území se nachází sídlo nebo místo podnikání zaměstnavatele.

¹ Nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996 (Úř. věst. 1997, L 28, s. 1), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 631/2004 ze dne 31. března 2004 (Úř. věst. 2004, L 100, s. 1), a zejména jeho čl. 14 odst. 2 písm. a) (dále jen „nařízení č. 1408/71“).

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Úř. věst. 2004, L 166, s. 1), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 465/2012 ze dne 22. května 2012 (Úř. věst. 2012, L 149, s. 4), a zejména jeho čl. 13 odst. 1 písm. b).

Soudní dvůr nejprve poznamenal, že nařízení č. 1408/71 a č. 883/2004 pro účely určení významu pojmů „zaměstnavatel“ a „zaměstnanci“ neodkazují na vnitrostátní právní předpisy ani zvyklosti. Proto je potřebný autonomní a jednotný výklad tohoto pojmu, který přihlíží nejen k jeho znění, ale rovněž ke kontextu relevantních ustanovení a k cíli sledovanému dotčenou právní úpravou.

Pokud jde o použité výrazy a kontext, Soudní dvůr na jedné straně uvedl, že vztah mezi „zaměstnavatelem“ a jeho „zaměstnanci“ s sebou nese to, že mezi nimi existuje vztah podřízenosti. Na druhé straně zdůraznil, že je třeba zohlednit objektivní situaci, v níž se zaměstnanec nachází, a všechny okolnosti jeho zaměstnání. V tomto ohledu sice uzavření pracovní smlouvy může být ukazatelem existence vztahu podřízenosti, avšak tato okolnost sama o sobě neumožňuje učinit rozhodující závěr, že je takový vztah dán. Pro účely takového závěru je totiž rovněž třeba zohlednit nejen informace formálně obsažené v pracovní smlouvě, ale také způsob, jakým jsou povinnosti jak pracovníka, tak dotčeného podniku prováděny v praxi. Bez ohledu na znění smluvních dokumentů je tedy třeba identifikovat subjekt, jemuž je pracovník skutečně podřízen, který musí fakticky nést mzdové náklady a který je skutečně oprávněn tohoto pracovníka propustit.

Podle Soudního dvora by výklad, který by byl založen pouze na takových formálních úvahách, jako je uzavření pracovní smlouvy, znamenal, že by podniky mohly přesunout místo, které má být považováno za relevantní pro účely určení použitelných vnitrostátních právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení, aniž by toto přesunutí bylo ve skutečnosti součástí cíle zajištění účinného výkonu volného pohybu pracovníků, který sledují nařízení č. 1408/71 a 883/2004. Soudní dvůr uvedl, že systém zavedený těmito nařízeními má zajistit za cíl pouze podpořit koordinaci vnitrostátních právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení, domnívá se však, že cíl, který sledují, by mohl být ohrožen, pokud by přijatý výklad usnadnil podnikům možnost použít čistě umělé konstrukce k využití unijní právní úpravy pouze za účelem získání prospěchu z rozdílů existujících mezi vnitrostátními systémy.

V projednávané věci Soudní dvůr konstatoval, že řidiči zřejmě patří mezi zaměstnance dopravních společností a tyto podniky jsou jejich zaměstnavatelé, takže právními předpisy v oblasti sociálního zabezpečení, které se na ně vztahují, se jeví být nizozemské právní předpisy, což však musí ověřit předkládající soud. Tito řidiči byli totiž před uzavřením pracovních smluv se společnostmi AFMB vybráni samotnými dopravními společnostmi a po uzavření uvedených smluv vykonávali svou profesní činnost na účet a riziko těchto dopravních společností. Kromě toho bylo faktické břemeno jejich mezd neseno dopravními společnostmi prostřednictvím provize vyplácené společnosti AFMB. Konečně byly dopravní společnosti zjevně oprávněny řidiče propouštět a část řidičů byla před uzavřením pracovních smluv se společnostmi AFMB již zaměstnanci těchto společností.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499